

theoretical aspects." *Dergavne upravlinnja ta misceve samovrjaduvannja* 2 (2010). Web. 24 Mar. 2017. <http://www.dbuapa.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_02%285%29/10mliuta.pdf>.

10. Navruzov, Yu. "Category "community" in the modern lexicon of local government [Kategorija "gromada" v suchasnomu leksykoni miscevogo samovrjaduvannja]." *Visnik NADU* 1 (2000): 276-277. Print.

11. Orzih, M.P. "The concept of the legal status of self-governing territories and local governments [Konceptcija pravovogo statusu samovrajadnyh terytorij i organiv miscevogo samovrjaduvannja]." *Misceve ta regional`ne samovrjaduvannja Ukrainy* 1-2(10-11) (1995): 67-785. Print.

12. Kutz, Yu.O., Mamonova, V.V. and Ghazarian, S.V. *Managing the development of human potential of the local community in innovative and intelligent society [Upravlinnja rozvytkom luds`kogo potencialu terytorial`noj gromady v innovacijno-znannevomu sus-pil`stvi]*. Kiev: NADU, 2012. Print.

13. Franko, I. *What is community and how it should be? [Shcho take gromada i chym vona povynna buty?]*. Kiev, 1985. Print.

14. Allen, J., Cordes, S. and Covey, S. *Building on Assets and Mobilizing for Collective Action : Community Guide*. Lincoln : Center for Applied Rural Innovation ; Univ. of Nebraska\$Lincoln, 2002. Print.

15. Chavis, D. *Strategic Factors for Building Community : The Five C's Community, Connections, Control, Cash, & Collective Action*. Baltimore : Campaign Consultation, 2006. Print.

16. *Community Culture and the Environment : A Guide to Understanding a Sense of Place*. Washington : Office of Water, 2002. Print.

17. Ferlander, S. *The Internet, Social Capital and Local Community*. Stirling : Dep. of Psychology, 2003. Print.

18. Hillery, G.A. "Definitions of Community : Areas of Agreement." *Rural Sociology* 2.20 (1955): 111-123. Print.

19. Warren, R. "The Good Community – What would it be?" *Journal of the Community Development Society* 1(1) (1970): 14-23. Print.

УДК 351.82:332.12

Ляшевська О. І., к.держ.упр., НУЦЗУ, м. Харків

Lyashevskya O., PhD in Public Administration, Associate Professor of the Department of Management and Organization of Civil Protection, National University of Civil Protection of Ukraine, Khar'kiv

ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У ФІНАНСУВАННІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ

IMPROVING STATE REGULATION OF INNOVATION FUNDING OF THE REGION

У статті визначено необхідність впливу органів регіональної влади на інноваційну активність регіону. Запропоновано механізм фінансування інноваційної діяльності підприємств регіону із залученням Агентства регіонального розвитку та алго-

ритм відбору інноваційних проектів для цільового фінансування за рахунок акумульованих коштів.

Ключові слова: інноваційна активність, фінансування інноваційної діяльності, державне регулювання в регіоні, ступінь інноваційності проекту, механізм відбору інноваційних проектів.

The paper identified the need to influence regional authorities on innovation activity in the region. The mechanism of financing innovation enterprises in the region with the assistance of the Regional Development Agency and algorithm selection of innovative projects for targeted funding from the accumulated funds.

Keywords: innovative activity, financing of innovation activity, government regulation in the region, degree of project innovation, mechanism of innovative projects selecting.

Постановка проблеми. Загострення фінансової ситуації, серйозні деформації в економіці, інвестиційна криза як в цілому в Україні, так і в її регіонах приводять до необхідності перегляду економічних пріоритетів. Пошук нових інструментів регулювання інноваційного розвитку, формування сприятливого клімату для інвестицій в інноваційну сферу є проблемними питаннями. Не зважаючи на світові тенденції, науковий та інноваційний потенціал, який має сприяти підвищенню інвестиційної привабливості, в Україні навпаки щороку знижується. Тому очевидною стає необхідність пошуку нових інструментів державного і регіонального регулювання інноваційного розвитку, формування державної інноваційної політики – «системи заходів органів держави, метою якої є створення умов для найкращого розвитку інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, підвищення конкурентоспроможності національної наукомісткої продукції, розроблення й удосконалення нормативно-правової бази та розвиток інноваційного середовища» [1], а також створення сприятливого клімату для здійснення інвестицій в інноваційну сферу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасним дослідженням фінансування інноваційного розвитку як на національному, так і на регіональному рівнях, присвячено праці Г. Андрощук [2], М. Барановського, М. Козоріз [3], Л. Лебедевої [1], В. Паппа [5], А. Рамського [11], В. Чижової [4], Л. Федулової [2; 6; 10] та ін. Незважаючи на велику кількість досліджень з обраної тематики, окремі аспекти проблеми управління інноваційною діяльністю на регіональному рівні ще не отримали логічного завершення з урахуванням сучасних особливостей економіки України та в умовах зростання ролі місцевого самоврядування. При цьому зростає роль місцевої влади в регулюванні руху фінансових коштів, що потребує відповідного аналізу та виокремлення напрямів їх вкладання з метою оптимального використання у регулюванні потоку інвестицій.

Постановка завдання. Мета статті – запропонувати механізм визначення пріоритетів фінансування інноваційної діяльності та розподілу залучених регіональною владою коштів між заявленими проектами.

Виклад основного матеріалу. Високий рівень теоретичних знань в Україні поки не став результатом прискорення інноваційного розвитку її економі-

ки [14]. Автори монографії [2] вважають, що для держави й політиків розуміння національної інноваційної системи має стати основою для визначення не тільки міри й ступеня участі держави в регулюванні інноваційного процесу, але й тих відправних положень, які дадуть можливість посилити інноваційну активність у країні.

Одним з визначальних напрямів формування інноваційної економіки є її регіональний аспект. Виділяють дві характерні риси соціально-економічного розвитку регіону: його самостійність і відносна відокремленість від загальнодержавних напрямів соціально-економічного розвитку. Такі ж риси виділяють і при формуванні інноваційної економіки. У свою чергу, з ними співзвучні і два регіональних критерії розвитку – відповідність цілям розвитку регіону і використання сукупності засобів регіону для вирішення загальнодержавних завдань. Це дозволяє розглядати регіональний інноваційний процес як ключовий фактор формування конкурентоспроможної економіки, що базується на прагненні до більш високих технологічних укладів.

Основна мета регіонального управління полягає у вирішенні міжгалузевих науково-технічних проблем, а також у виробленні стратегії інноваційного розвитку, що забезпечує комплексний, збалансований, ефективний розвиток регіону, раціональне використання місцевих матеріально-технічних, мінерально-сировинних і трудових ресурсів, а також науково-технічного і виробничого потенціалу регіону [3, с. 22].

Аналітичні дослідження показують [4, с. 41], що в регіонах розуміють провідну роль регіональної інноваційно-інвестиційної політики в соціально-економічному розвитку територій із урахуванням притаманних їм особливостей.

Активізація інноваційного розвитку розкриває перед економічною системою регіону суттєві можливості: підвищення конкурентоспроможності підприємств регіону; залучення коштів вітчизняних та зарубіжних інвесторів у галузі економіки регіону; посилення галузевої економічної інтеграції підприємств регіону з підприємствами інших регіонів і країн, створення стратегічних інноваційних структур; підготовка кваліфікованих спеціалістів з інноваційно-інвестиційної діяльності; поліпшення структури зовнішньоекономічної діяльності регіону; збільшення обсягів і розширення асортименту продукції, робіт і послуг.

Державне регулювання інноваційних процесів у регіоні виконує такі функції [5]: – участь у розробленні та реалізації державних і регіональних програм розвитку підприємництва; – фінансова, матеріально-технічна, організаційно-методична підтримка суб'єктів господарювання; – залучення вітчизняних та іноземних інвестицій і кредитів; – сприяння інноваційній діяльності підприємницьких структур; – стимулювання розроблення і виробництва нових видів продукції; – освоєння прогресивних технологій, патентів, ноу-хау; – участь у створенні ринкової інфраструктури, що забезпечує сприятливі умови суб'єктам господарювання.

На думку М. Козоріз, до недоліків чинного механізму регулювання інно-

ваційних процесів належать: відсутність чітко сформульованої інноваційної політики держави; не визначені пріоритетні сфери розвитку виробництва; відсутність у більшості випадків конкретної організаційної структури для управління інноваціями на рівні підприємств та регіонів країни; реалізація цілей інноваційної політики держави не має необхідного та економічного забезпечення; не вирішені питання залучення додаткових інвестицій з метою модернізації на інноваційній основі експортоорієнтованих і структурноутворювальних підприємств у регіонах [3, с. 19].

Багаторічні спостереження за фінансуванням наукових та науково-технічних робіт розподіляються між регіонами України нерівномірно. Порівняльне оцінювання структури джерел асигнувань виявило докорінну зміну їх конфігурації. У післякризовий період частка державного фінансування скоротилася на 8,5% (до 40,2%). Натомість зросла частка іноземних замовників на 10% (до 26%), а частка вітчизняних замовників – скоротилася на 2% (до 24%) [6].

Основним завданням інноваційного менеджменту на регіональному рівні є вибір та використання найбільш оптимальних у конкретних економічних умовах інструментів управління інноваційними процесами з метою забезпечення раціонального використання наявних у регіоні ресурсів.

Як в Україні, так і в Харківській області зокрема, спостерігається низька інноваційна активність – відсоток інноваційно активних підприємств щороку не перевищує 16%. У 2015 році 83,9% промислових підприємств не реалізували жодного інноваційного проекту, не вбачаючи причин для їх упровадження (82,2% від загальної кількості промислових підприємств).

Основними факторами, які стримують інноваційну активність підприємств України, є обмеження у фінансових ресурсах, недоліки законодавчої бази і економічні чинники, такі як ризики і термін окупності. До того ж більшість підприємств постійно перебувають у стані необхідності жорсткої оптимізації витрат і тому, передусім, заощаджують на розвитку, відкладаючи на невизначене майбутнє інноваційні проекти, видатки на НДДКР і технологічну модернізацію [8, с. 91].

Указані чинники вказали від 40 до 90% вітчизняних підприємств. Подібні фактори є вагомими і для зарубіжних компаній, але не більше 36 респондентів зі 100 опитаних вказували на них як на суттєві (табл. 1).

Спільними проблемами, з якими зіштовхується наукове співтовариство є фінансування і час. Близько 20% дослідників вважають проблемою зібрати команду дослідників та відмічають труднощі в пошуку нових працівників, брак кваліфікованих працівників. Фінансове забезпечення і стимулювання в інноваційній сфері має стати пріоритетним завданням економічної політики регіону. Питання, пов'язані із приходом інвестицій для фінансування інноваційної діяльності в регіон, повинна взяти на себе регіональна влада. Багато проблем, з якими стикається інвестор, легше розв'язати «згори». Регіональна влада повинна підтримувати будь-які форми інвестування за таких умов: по-перше, якщо вони не суперечать чинному законодавству; по-друге, якщо вливання додаткового капіталу дозволить створити чи збільшити кількість робочих місць, збільшити надходження до бюджету та сприятиме вирішенню соціальних проблем.

Фактори, що стримують інноваційну діяльність, % опитаних підприємств (узагальнено автором за даними [7; 13])

Фактор	Україна (Харківська область)	Фактор	США	Інші країни
Нестача власних коштів	90	Обмежене зовнішнє фінансування	36	29
Недостатня фінансова підтримка держави	75	Обмежений внутрішній бюджет	26	25
Великі витрати на нововведення	61	Брак часу на творчість, інновації	26	24
Недосконалість законодавчої бази	52	Відсутність довгострокового бюджету	25	24
Високий економічний ризик	48	Формування сильної дослідницької команди	14	20
Тривалий термін окупності нововведень	42	Обмеження на поїздки / брак фінансування	21	16
Відсутність фінансових коштів у замовника	34	Пошук нових співробітників	-	17
Нестача інформації про нові технології	25	Нестача кваліфікованого персоналу	-	16
Відсутність попиту на продукцію	24	Пріоритизація науково-дослідної роботи	15	-
Нестача інформації про ринки збуту	19	Упровадження наукових досліджень	10	15
Нестача кваліфікованого персоналу	18	Конкуренція	14	-

В умовах відсутності оборотних коштів, характерних для сучасного стану економіки регіонів, обмеженою є і можливість використання підприємствами позикових засобів, не впроваджували інновації 83,9 інші причини; 17,8% впроваджували інновації; 16,1 відсутні причини для впровадження інновацій; 82,2% яка у багатьох випадках не реалізована через наявність у них заборгованості і відсутність забезпечення кредиту.

Інвестування державних коштів у розвиток інноваційної діяльності накладає особливу відповідальність на її суб'єктів. Разом з тим, мобілізація державних ресурсів, використання бюджетних механізмів є обмеженими.

До переваг створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов органів місцевого самоврядування належать [10]:

– забезпечення бюджетної автономії та фінансової самостійності місцевих бюджетів (самостійне формування місцевих бюджетів (незалежне від термінів прийняття державного бюджету), самостійний вибір розпорядниками коштів місцевих бюджетів установи з обслуговування власних надходжень бюджетних установ (в органах казначейства чи банківських установах), скорочення термінів виконання платіжних доручень казначейською службою, спрощення процедури надання місцевих гарантій та здійснення запозичень від міжнародних фінансо-

вих організацій шляхом запровадження принципу «мовчазної згоди»);

– зміцнення податкової бази органів місцевого самоврядування (зміна механізму оподаткування нерухомості, запровадження акцизного податку (ставка 5%) з роздрібного продажу підакцизних товарів (пиво, алкогольні напої, тютюнові вироби, нафтопродукти) – кошти зараховуються до місцевих бюджетів за місцем розміщення об'єктів, у яких провадиться діяльність, що підлягає оподаткуванню, віднесення до категорії місцевих податків плати за землю та включення її до складу податку на нерухоме майно).

Грошові кошти населення зовсім не працюють на розвиток економіки. Тому додатковим джерелом фінансування програм інноваційного розвитку можуть стати вклади населення у реалізацію визначеного інноваційного проекту [11]. Інвестиції в конкретне підприємство, відоме населенню регіону, є мотивом для відновлення довіри до банківських установ та можливістю залучення приватного капіталу до інвестиційних проектів під гарантії органів державного управління.

Відповідно до Проекту Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади) [12], який прийнятий у першому читанні, територіальні громади можуть об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ, створювати для цього відповідні органи і служби.

З метою концентрації засобів для активізації діяльності підприємств області в сфері інновацій пропонуємо розширити функції комунальних підприємств «Агентства регіонального розвитку обласних рад» (створених у областях в 2014 р.) та надати їм такі додаткові повноваження: 1) забезпечення повного і своєчасного надходження коштів усіх передбачених прибуткових джерел; 2) розподіл коштів відповідно до визначеної пріоритетності напрямів інноваційної діяльності; 3) здійснення кредитних операцій, право виступати гарантом і розміщувати кошти на депозитах у банківських установах.

Основна мета функціонування Агентства повинна полягати в забезпеченні кредитно- гарантійних операцій: інвестування і кредитування. Метою проведення цих операцій є вигода для всіх учасників – галузей економіки, інвесторів і регіону в цілому та забезпечення реалізації стратегії інноваційного розвитку. Облік надходження ресурсів вестиметься в автоматичному режимі для кожного суб'єкта, включеного до єдиної інформаційної бази даних. Їх витрачання здійснюватиметься з використанням системи електронних розрахунків і з постійним доступом до даних про їх використання за допомогою глобальної мережі Інтернет. Функціонування відбуватиметься в автоматичному режимі інформаційного простору, що унеможливить зловживання службовим становищем керівництва.

Діяльність Агентства сприятиме мобілізації фінансових ресурсів із позабюджетних джерел, їх ефективному використанню для здійснення підтримки галузей у сфері інноваційної діяльності.

Запропонована процедура розподілу фінансових ресурсів регіонального інноваційного фонду складається з таких етапів:

1) подання підприємствами проектів інноваційного розвитку до участі в конкурсі щодо надання фінансової підтримки. Підприємства і організації подають заявки, вказуючи обсяг необхідних фінансових ресурсів і обґрунтувавши ефективність своєї участі в програмі. Кожен суб'єкт повідомляє Агентство регіонального розвитку інформацію про очікуваний ефект та обсяг необхідних засобів;

2) оцінювання експертною радою відповідності наданих проектів напрямкам інноваційного розвитку регіону. Пропонується визначити ієрархію науково-технологічних пріоритетів, яка має бути продовжена на галузевий та регіональний рівні;

3) визначення показника пріоритетності фінансування за критерієм, що враховує фактичний потенціал галузі економічної діяльності, яку пропонує проект.

Таблиця 2

Визначення відсотку за користування коштами фонду

Група інновацій	Характеристика	Значення (Пф)
Модифікуючі інновації	Нові машини, обладнання та інше, які виконуватимуть функції, аналогічні тим, що заміщуються	Ціна капіталу + 2%
	Нові машини, обладнання та інше, які виконуватимуть функції, аналогічні тим, що заміщуються, але є технологічно більш досконалішими, для їх обслуговування потрібні фахівці вищої кваліфікації, організація виробництва вимагає інших рішень	Ціна капіталу + 3%
Радикальні інновації	Нові потужності або пов'язане з основним виробництвом обладнання, за допомогою якого будуть вироблятися продукти, що вже випускалися раніше	Ціна капіталу + 4%
	Нові потужності або машини, які тісно пов'язані з діючим устаткуванням	Ціна капіталу + 5%
	Нові потужності і машини або поглинання і придбання інших компаній, які не пов'язані з існуючим технологічним процесом	Ціна капіталу + 6%
Інвестиції в науково-дослідні роботи	Прикладні НДР, направлені на певну специфічну мету	Ціна капіталу + 7%
	Фундаментальні НДР, цілі яких точно не визначені, і результат заздалегідь невідомий	Ціна капіталу + 8%

До критеріїв відбору інноваційних проектів пропонується віднести:

1) позитивний вплив проекту на умови життя та безпеку життєдіяльності людини, розвиток людського капіталу тощо;

2) підвищення економічної ефективності виробництва, ресурсозбереження;

3) досягнення світового технологічного рівня та рівня міжнародної конкурентоспроможності;

4) зміна ролі регіону в національній економічній системі, подолання депресивності територій;

5) розвиток системи комунікацій і трансферу технологій.

Для активізації припливу засобів для фінансування інноваційної діяльності необхідно орієнтувати виробництво на потреби внутрішнього ринку; упроваджувати наукомісткі технології; здійснювати імпортозаміщення; підвищувати конкурентоспроможність продукції тощо.

Так, відповідно до проведеного аналізу, у Харківській області до пріоритетних галузей розвитку належать хімічне виробництво, виробництво машин та устаткування, електричне та оптичне обладнання, сільське господарство; поділ напрямів інноваційної діяльності на групи за ступенем важливості проекту для регіону; ранжування проектів у межах визначених груп; визначення обсягів ресурсів, які можуть бути спрямовані на фінансування конкретної галузі на основі її питомої ваги в структурі валової доданої вартості (ВДВ) регіону за попередній звітний рік серед видів економічної діяльності, підприємства яких подали заявки; повідомлення заявникам про рішення щодо фінансування проектів. У зв'язку з обмеженістю коштів необхідно при відборі проектів на фінансування оцінювати крім інших і такі показники, як відповідність інноваційної продукції світовому рівню; відповідність завданням структурної перебудови економіки регіону, зокрема в частині формування вищих технологічних укладів, створення нових робочих місць для працівників техніко-інженерних спеціальностей високої кваліфікації.

Висновки. Розроблення політики фінансування інноваційної діяльності в регіонах має низку слабких сторін, що проявляються у зведенні регіональною владою цього процесу до рівня оперативних рішень та у відсутності всебічного урахування особливостей та конкурентних переваг територій, слабкій орієнтації на перспективний розвиток. Запропонований механізм, що враховує ступінь інноваційності проекту, який отримує пільгове фінансування, дозволить уникнути безрезультатного та нецільового витрачання дефіцитних коштів та не допустити ситуації, коли суспільно необхідні або стратегічно важливі проекти регіону не реалізуються тільки через відсутність інтересу до них з боку інвесторів. Тому, використовуючи наведену модель процесу управління фінансуванням інноваційним розвитком регіону, можна сподіватися на активізацію його інноваційної активності.

Список використаних джерел

1. Лебедева Л.В. Сучасна інноваційна політика держави в Україні: проблеми та перспективи реформування / Л.В. Лебедева // Ефективна економіка. – 2014. – № 1.
2. Андрощук Г.О. Національні інноваційні системи: еволюція детермінанти результативності : монографія / Г.О. Андрощук, С.А. Давимука, Л.І. Федулова. – К. : Парлам. вид-во, 2015. – 512 с.
3. Управління інноваційними процесами в регіонах / М.А. Козоріз, Т.С. Смовженко, А.Я. Кузнецова та ін.; М.А. Козоріз (наук. ред.); НАН України, Ін-т регіональних досліджень, НБУ. Львівський банківський ін-т. – Л. : ЛБІ НБУ, 2006. – 263 с.
4. Чижова В.І. Ефективність регіональної інноваційно-інвестиційної політики / В.І. Чижова // зб. матеріалів Всеукр. наук.-прак. конф. «Інвестиційні та інноваційні процеси в промисловості». – Дніпропетровськ, 2006. – С. 26-28.
5. Пап В. Пріоритетні напрямки формування регіональної інноваційно-

інвестиційної політики / В. Папп // Економіст. – № 9. – 2007. – С. 40-42.

6. Регіональні інноваційні системи України: стан формування та розвитку в умовах інтеграційних процесів : монографія / за ред. д-ра екон. наук професора Л.І. Федулової; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – К., 2013. – 724 с.

7. Головне управління статистики у Харківській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kh.ukrstat.gov.ua>.

8. Харківська обласна державна адміністрація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kharkivoda.gov.ua/?sv>.

9. Федулова Л. Концептуальна модель інноваційної стратегії України / Л. Федулова // Економіка і прогнозування. – № 1. – 2012. – С. 87-100.

10. Бюджетний кодекс України: основні зміни та механізми їх реалізації в частині децентралізації фінансів, зміцнення матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rayrada.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/Sladi-nanaradu-v-KMU-05.08.14.pdf>.

11. Рамський А.Ю. Інвестиційний потенціал домогосподарств: монографія / А.Ю. Рамський. – К. : КНУТД, 2014. – 352 с.

12. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812.

13. The Bloomberg innovation index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bloomberg.com/graphics/2015-innovative-countries/>.

14. Global innovation index 2015 report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/content/page/gii-full-report-2015/>.

15. The world fact book [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2004rank.html>.

References

1. Lebedeva, L.V. "Modern innovation policy in Ukraine: problems and prospects of reform [Suchasna inovacijna politika dergavy v Ukraini: problemy ta perspektyvy reformuvannja]." *Efektivna ekonomika* 1 (2014). Print.

2. Androshchuk, G.O., Davymuka, S.A. and Fedulova, L.I. *National innovation systems: evolution determinants of performance [Nacional`ni innovacijni systemy: evolucija determinanty rezul`tatyvnosti]*. Kiev: Parlaments`ke vydavnytvo, 2015. Print.

3. Kozoriz, M.A., Smovgenko, T.S. and Kuznecova, A.Ya. *Management of innovation processes in the regions [Upravlinnja innovacijnytu procesamy v regionah]*. Lviv: LBI NBU, 2006. Print.

4. Chigova, V.I. "The efficiency of regional innovation and investment policy [Efektivnist` regional`noj innovacijno-investycijnoj polityky]." Proc. of Vseukrainskoj nauk.-prak. konf. "Investycijni ta innovacijni procesy v promyslovosti", Dnipropetrovsk. Dnipropetrovsk: n.p., 2006. 26-28. Print.

5. Papp, V. "Priority directions of forming regional innovation and investment policy [Priorityetni naprjamky formuvannja regional`noj innovacijno-investycijnoj polityky]." *Ekonomist* 9 (2007): 40-42. Print.

6. Fedulova, L.I. *Regional innovation system of Ukraine: state of the formation and development in the context of integration processes [Regional`ni innovacijni systemy Ukrainy: stan formuvannja ta rozvytku v umovah integracijnyh procesiv]*. Kiev, 2013. Print.

7. "Statistical information." *Department of Statistics in the Kharkov region*. N.p.

Web. 20 Jan. 2017. <<http://kh.ukrstat.gov.ua>>.

8. "Administration." *Kharkiv Regional State Administration*. N.p. Web. 20 Jan. 2017. <<http://kharkivoda.gov.ua/?sv>>.

9. Fedulova, L.I. "Conceptual model of innovation strategy of Ukraine [Konceptual`na model` innovacijnoj strategii Ukrainy]." *Ekonomikail prognozuvannja* 1 (2012): 87-100. Print.

10. "Budget Code of Ukraine: changes and mechanisms of implementation of the decentralization of finance, strengthening the material and financial basis of local government." *Dergachi district council of Kharkiv region*. N.p. Web. 20 Jan. 2017. <<http://rayrada.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/Sladi-nanaradu-v-KMU-05.08.14.pdf>>.

11. Rams`kij, A.Yu. Investment potential of the households [Investycijnyj potencial domogospodarstv]. Kiev: KNUTD, 2014. Print.

12. Ukraine. Verkhovna Rada of Ukraine. *Project of law on changes of Constitution of Ukraine*. N.p., 28 June 1996. Web. 20 Jan. 2017. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812>.

13. *The Bloomberg innovation index* N.p., n.d. Web. 20 Jan. 2017. <<http://www.bloomberg.com/graphics/2015-innovative-countries/>>.

14. *Global innovation index 2015 report* N.p., n.d. Web. 20 Jan. 2017. <<https://www.globalinnovationindex.org/content/page/gii-full-report-2015/>>.

15. *The world fact book* N.p., n.d. Web. 20 Jan. 2017. <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2004rank.html>>.